

ПРЕДМЕТ КЊИГОВОДСТВА

Циљ часа је да схватите предмет књиговодственог обухватања, појам имовине и средстава.

Кључне речи: имовина, бруто имовина, нето имовина, средства, извори средстава, билансна равнотежа, основна средства, обртна средства, сопствени извори, позајмљени извори, зајмови и кредити.

На крају часа треба да будете у стању да:

- наведете предмет књиговодства
- дефинишете имовину
- разликујете бруто и нето имовину
- схватите разлику између два аспекта посматрања имовине
- разликујете средства и изворе средстава
- дефинишете и објасните билансну равнотежу
- наведе поделу средстава и извора средстава

Рекли смо да сваки власник предузећа жели да зна како његово предузеће послује – успешно или неуспешно.

Успешно пословање доводи до повећања имовине предузећа, а неуспешно до његовог смањивања. Дакле, до одговора на питање да ли предузеће послује успешно, можемо доћи ако одговоримо на питање шта се десило са имовином предузећа, да ли се она повећава или смањује.

Предмет књиговодства је утврђивање стања имовине и свих промена које су пословањем на њој настале (шта се десило са њом, да ли је увећана, смањена, да ли је дошло до промене у структури...)

Имамо правну и економску **дефиницију имовине**. **Правно**, имовина је скуп права и обавеза предузећа. **Економски**, имовина је скуп средстава (ствари, права и новац) којима предузеће обавља своју делатност.

Разликујемо **бруто и нето имовину**. Бруто имовина обухвата сва средства предузећа, а нето се добије када се од бруто имовине одбију обавезе, тј. дуговања предузећа. Нпр: Претпоставимо да желите да купите мобилни телефон, који кошта 12.000 дин. Претпоставимо затим да је сва ваша имовина 10.000 дин и да сте 2.000 дин позајмили од друга. Сада имате 12.000 дин и купили сте мобилни

телефон. Ви тај мобилни телефон користите, што значи да он представља вашу бруто имовину (12.000 дин). Међутим, имате обавезу да вратите дуг од 2.000 дин. То значи да је ваша нето имовина, оно што је заиста ваше, само 10.000 дин.

Средства и извори средстава

Имовину можемо посматрати са два аспекта. Са једног аспекта, имовину можемо посматрати према облику, намени и ф-ји у процесу пословања (машине, објекти, материјал...), тј **средства**. Са другог аспекта је можемо посматрати према пореклу, власништву, тј. изворима из којих су прибављени (**извори средстава**)

Ако се иста ствар посматра квантитативно са два аспекта, оба аспекта морају бити квантитативно иста. Средства морају бити једнака изворима средстава. То се назива **билансна равнотежа**.

Ако желимо да утврдимо колико је нека особа тешка, можемо да саберемо тежину делова тела (глава + труп + ноге + руке). До исте тежине морамо доћи ако саберемо тежину појединих ткива (кости + кожа + мишићи + крв + ...). Како год да смо израчунали тежину, она мора бити иста, јер смо у оба случаја мерили тежину истог тела.

Средства

Средства предузећа се **према облику** деле на **ствари, права и новац**.

А **према обрту** на **основна и обртна средства**.

У **основна средства** спадају земљиште, зграде, опрема, уређаји, транспортна средства, дугогодишњи засади...

У **обртна средства** спадају сировине и материјали, полупроизводи, готови производи, роба, новац... Дакле, све оно што држимо на залихама. У трговини, обртна средства су роба и новац.

Извори средстава

Сва средства могу бити прибављена из два извора

- **сопствених** (улози оснивача и добит из пословања)
- **позајмљених** (дугови, зајмови, кредити...)

Сопствена средства настају улагањем оснивачког капитала од стране власника, а касније из пословања предузећа.

Зајмови и кредити се узимају када предузеће нема довољно сопствених средстава за редовно пословање или проширење делатности.

Зајмови **према облику позајмице** могу бити **робни и новчани**.

Робни кредити се обично узимају од добављача у натури, а враћају се у новцу.

Новчани кредити се могу узимати од банке или пословних партнера у новцу и враћају се у новцу.

Према року доспећа кредити се деле на **дугорочне, краткорочне и текуће обавезе према добављачима**.

ИМОВИНА

I аспект:

Према облику, намени, ф-ји

АКТИВА (СРЕДСТВА) – БРУТО ИМОВИНА

- Основна средства
 - Грађ.обј.
 - Земљиште
 - Постројења и опрема
 - машине
 - намештај
 - транспортна средства
 - тех.уређаји
- Обртна средства
 - Новац (благајна, тек.рач)
 - Залихе (роба, готови производи, материја...)
 - Потраживања од купаца

АКТИВА

=

II аспект:

Према пореклу

ПАСИВА (ИЗВОРИ СРЕДСТАВА)

- Сопствени капитал – НЕТО ИМОВИНА
- Позајмљени капитал - ОБАВЕЗЕ
 - добављачи
 - кредити и зајмови

ПАСИВА

(БИЛАНСНА РАВНОТЕЖА)

